

1026

פרוטוקול מספר 4/ב
מישיבת הוועדה לעניני פנים
שהתקיימה ביום ג', ט' כסלו תשי"ז - 13.11.56
בשעה 08.45

משתתפים:

- י. ריפתין - יו"ר
- י. ישעיהו
- ח. סגורי-כהן
- א. עבאס
- ט. פרלסטיין
- י. טופמן

מזמנים:

ד"ר כהנא - המנהל הכללי, משרד הדתות
מר לביא - משרד הדתות

סדר-היום:

1. סונות
2. סיכום הסיור במקומות הקדושים
3. ביקור ועדת-המסנה בעיריית רטלה.

1. סונות

היו"ר י. ריפתין:

פותח את הישיבה.

בענין בעיית המים בתל-אביב ביקסנו לברר אם הוסג כבר ההסדר המלא, וקיבלתי מטר הפנים את חליפת-המכתבים בנדון בין עיריית תל-אביב, משרד הפנים ו"סקורות". (קורא את המכתבים). כפי שנראה מחליפת-המכתבים עדיין אין הסכם פורמלי בין עיריית ת"א ו"סקורות". אני מציע שאנו בדברים עם שר הפנים, ולאור הסיחה נדע כיצד להמשיך ולטפל בדבר.

החלט:

היו"ר יבוא בדברים עם שר הפנים, ולאור הסיחה יוחלט אם וכיצד תמשיך הוועדה לטפל בבעיה.

2. סיכום הסיור במקומות הקדושים

ד"ר כהנא:

למעשה התרכז הסיור רק באזור אחד של הארץ - בגליל, שהוא האזור החשוב ביותר מבחינת המקומות הקדושים, אבל כדאי היה שהוועדה תבקר גם במקומות אחרים, כמו בהר-ציון שהוא המקום החשוב ביותר כיוון שהוא גם מקום קדוש לפי המפה של האו"ם והוא מקודש לכל העדות הדתיות. בטפת האו"ם רטום הר-ציון כמקום קדוש ליהודים כקבר דוד המלך, מקום קדוש למוסלמים כקבר דוד המלך, ולנוצרים - כחדר הסעודה האחרונה. מלבד זאת תופש המקום הזה מקום ראשון בפעילות משרד הדתות היות והוא נמצא בירושלים. מקום זה הוא טעין מעבדה ומרכז בתוכו בעיות של כל העדות. הר-ציון חשוב גם מבחינת הסוואה והנצחתה.

קיימת בעיה נוספת: בעיית המקומות הקדושים מחוץ למדינה. אני מניח שענין זה יסייך גם למשרד החוץ, אבל בסלב ראשון הוא יסייך למשרד הדתות, ומבחינה זו - לוועדת הפנים. לטעמי: משרד הדתות מטפל בהצלת שרידים שנשארו בגולה שנחרבה. או, לטעמי, בזמן האחרון אנו נתקלים בבעיה של החלבת בתי-הקברות בוילנה, ורסה, הונגריה וכו'. משרד הדתות מטפל בענינים אלה, כטובן, דרך משרד החוץ או דרך הרבנות. אבל רובם של המקומות הקדושים ליהודים, הנמצאים מחוץ למדינה, הם במקומות הקרובים, בטח הערבי, בעיראק, סוריה וירדן, וצריך היה להעלות פעם את

ד"ר כהנא:

הבעיות הללו, כמו בעיית הכותל המערבי או קבר-רחל. הטיפול הוא אמנם בידי משרד החוץ, אבל משרד הדתות צריך להציג את הבעיה - ואני מציג אותה פה.

בלתי נוספת שהיא אקטואלית כלגע היא בעיית האחרים בסדנר סיני. בסדנר סיני יש מספר מקומות מבחינה יהודית דתית יש אליהם יחס מיוחד. טרם נקבעה צורה גישה, ואם יש לכנות מקומות אלה כ"מקומות קדושים" או לא, אבל יש בידינו רשימה של 7 - 6 מקומות שיש אליהם יחס מבחינה יהודית-דתית ושהציבור הדתי דורש מאתנו פתרון לגביהם, או לפחות העטת הבעיה.

המקום הראשון והעיקרי הוא הר-סיני. אמנם להר-סיני אין קדושה מבחינה הלכתית. להיפך. מבחינה תיאולוגית הודגש שברגע שנתקבלה התורה - ירדה הקדושה מהר. אבל יש דברים אחרים המראים את הגישה הדתית למקום זה. ראשית - הוא נקרא בסטורת הדתית בשם "בית אפי". עד היום אומרת ההלכה הדתית שבת-קול יוצאת מהר-סיני וקראת לעולם כולו לקיים את התורה.

בקרבת הר-סיני יש מערה שבה התחבא אליהו הנביא. על המערה הזו אומרים חז"ל: "מעולם לא טרה הסכינה ממערה זו", כפי שאומרים לגבי הכותל.

כן יש הסלע שיסב עליו מטה במלחמתו עם עמלק. לו יש ערך גם מבחינה הלכתית. טי סרואה אותו - חייב לעשות ברכה.

נוסף לכך יש מקומות יהודיים שהערבים מציינים אותם. למשל: מקום ניפוץ עגל הזהב. יש גם הסביל שבו עלה מטה ושהערבים מצביעים עליו. מקום נוסף - קדס-ברנע, אם כי מבחינה דתית אין גישה מיוחדת למקום זה.

לגבי הר-סיני יש סתי דעות לזיהוי המקום בסדנר. דעה אחת, המקובלת ביותר ואשר נתקבלה ביותר בתפישה העממית אצל הסדריכים והתיירים - טוענת שהמקום הוא המקום הנקרא טור-סיני, בדרומו של סדנר סיני, קרוב למפרץ אילת. יש שם שני הרים. המסורת הנוצרית קוראת להר האחד "טונט קתריין" על שם הקדושה קתרינה שבסטה הוקם שם מנזר, ולהר השני - "טונט סרב"ל. לעומת זאת קוראת להר זה המסורת הערבית בשם "ג'בל טוסה" - הר-סיני. יש הרוס שהמסורת הערבית נוצרה כתגובה לבגדית למסורת הנוצרית לגבי המקום. אמנם בנימין מתודלה במסעותיו מזכיר סטוענים שזהו ההר, אבל אין היא אומר שהי ההלכה היהודית לגבי המקום.

לעומת זאת בתעוררו הרבה ספקות בנוגע למקום זה. הוא רחוק בהרבה מסטח המסעות של בני-ישראל, אם נקבל את ההנחה שהם עברו בסביבות הטואץ, שהיו המעבר הקל ביותר. אין כמעט אפשרות להגיע שם לאותה נקודה. לא מתקבל על הדעת שבטעה שדיברו היהודים בספרים אל פרעה בדבר הליכה לעבוד את האלוהים על ההר, התכוונו להר זה שהוא רחוק ממקום טוב.

המסורת הסביה לגבי הר-סיני קובעת את מקומו בג'בל חלל", כסעה נסיעה מקוסיימה. מקום זה נמצא בתוך סטח מסעות בני-ישראל, אם נקבל את קו המסע הזה של קדס ועריס.

קיימת אפוא בעיה של זיהוי ההר. גם מבחינת משרד הדתות וגם מבחינת משרד החוץ יש בעיות. מבחינה דתית אין לראות עדיפות של מקום אחד על פני סטנהו, ואפשר להתרכז בסנייהם לג'בל חלל יש עדיפות בכך שהוא מקום גישה לא קשה, כסעה-חצי נסיעה מניצנה, והוא חשוב יותר יתפתחו הדברים כאשר יתפתחו, כי אולי אפשר יהיה לדרוש שיכללו אותו בתוך סטח רצועת עזה.

עדיפות המקום הראשון - ליד מפרץ אילת - היא בכך שהוא מקום נהדר, אחד המקומות היפים ביותר. אך הוא הרבה יותר מרוחק, ובהתפתחות היותר רחוקה אולי כדאי להסמיד אותו.

ישיבת ועדת הפנים
13.11.56 (בוקר)

ד"ר כהנא:

גם אם יהיה על ידו להחזיר את הסטטוס הזה, הוא יסגר בפיקוחו של האו"ם ונוכל לדרוש גיטה אליו ולטמור עליו סמוך הסוציאליזם היהודי-לאומי. לפי דעתי צריכה ועדת הפנים לראות את המקומות. במסדר הדתות יש הצעה כזוה - אם כי לא החלטה אלא הצעה אישית - להזכיר, יותר כמקט הפגנת, את עשרת-הדברות ע"י הר-סיני בנרכחות ראשי-עם.

במובן אחר אנו קוראים לכנס התייעצות של סלוודים רבנים לזיהוי המקום, כדי לקבוע באיזה מסני המקומות כדאי יותר להיאחז מבחינה הסטורית. אני רואה מחובתי להעמיד גם את הבעיה הפוליטית בפני הגורמים הפוליטיים, היות והבעיה היא אקטואלית ואפשר לאחר את הסועד, ואני חוזר וסציע לוועדת הפנים לבקר ראשית בהר-פירון ואח"כ בטמט המקומות ספניתי, כדי שנוכל לקבוע עטדה לגביהם.

י. יטעיהו:

הסיוור שנערך ע"י מסרד הדתות לחברי ועדת הפנים עורר בנו ענין רב וגילה לנו דברים שכלאי היה לראותם. התפעלתי מאד מהחיבה שסטרד הדתות סטקיע באתרים הללו כדי לעשותם נאים וראויים למלא את התפקיד שנועד להם כמקומות קדושים ואתרים הסטוריים.

סיוור זה נועד סלכתחילה רק למקומות קדושים שהם בתי-קברות, והייתי רוצה שהוועדה תוזמן אולי לסיוור נוסף, כדי לראות את טמט המקומות הקדושים בארץ שאינם בתי-קברות, כמו: בתי-כנסת עתיקים, מקומות פולחן, וגם בתי-כנסת חדשים שיש להם ערך סיוור. ראינו טעט מאד מקומות קדושים לא-יהודיים. ביקרנו בטסגד בעכו, אבל לא ראינו מקומות נוצריים.

קיבלתי את הרוטט שאנסי סטרד הדתות עושים

את הטלאכה סמוך חיבה והתלהבות. קראתי בעתונות על אנסי סטרד הדתות שכאילו הם "מיצרים" מקומות קדושים מטה שיש וכטה שאין. הייתי סציע שיזדקקו יותר לאנסי טדע, כדי שכל אתר כזה יתבסט על סחקר סקיף ויטורי, עד כמה שהדבר ניתן. טוטב גם להבליט את הטפקות במקומות כאלה, אם ישנם.

והערה שניה, לענין סירון. סם יש בעיה של עדות פניסיות יהודיות, אטכנזים וספרדים. סכלי הוא עם התובעים להפוך את המקומות הללו למסודות יהודיים-מסלכתיים ולהוציאם סתחום הפעילות העדתית הנפרדת. אבל הייתי רוצה מאד להיות בטוח סלה תהיה זהות בין "מסלכתיים" ובין "אטכנזיות". הדבר תלוי כסובן בשני הצדדים, אבל עפ"י רוב תלוי הדבר גאלה שהטלטון בידם. אם הם נוהגים בנדיבות וברוח-לב כלפי האנשים הללו שיש להם טטורת של חזקה - יעזור הדבר בהרבה. איבני יודע אם דבר זה יכול לסטטט נוטט לדיון בוועדת הפנים, אבל הייתי סטליץ על סיפול ציבורי כדי לייטב את הטחלוקת בסירון.

הוא הדין בטבריה, בקבר ר" סאיר-בעל-הנס. סם אטנם הטחלוקת איננה כל-כך בולטת וחדירה כמו בסירון, אגל היא עלולה להחריף, וטוטב גם סם לנסות לייטר את ההדורים בכוון זה, ע"י הטלטת נדיבות טצד אלה שהטלטון בידם.

מטר להצעה האחרונה - אני חוטב טטוב היה אילו אפטר היה לערוך ביקור בהר-סיני. אבל לדעתי טוקדם לערוך הפגנות בעלות אופי דתי-פוליטי באזור זה. בכל-אופן, ספק אם בימים אלה הדבר רצוי, ועכ"פ לפני שהצעה כזאת עולה על הטולחן, כדאי סתיבחן ע"י טוטחים ויודעי-דבר בטטט הטדיניות והבטחון. הייתי טזהיר טפני אופי של הפגנה דתית-פוליטית לביקור כזה.

ס. פרלסטטיון:

יש להפריד בין בעיית הביקור - שאותו אנו סחייב - לבין סיכום הסיוור שכבר נערך. גם ועדות אחרות ביקרו באזור סיני, בהתאם לסטחי עבודתן. אין גם לקטור ביקור זה בטוט הפגנה דתית. איבני חוטב סאפטר לעשות דבר כזה ללא עזרת הגורמים הקובעים את מדיניותנו, אם כי ההצעה כטלעצמה טתקבלת מאד על הדעת, אם אטנם תקבל את האיטור של הגורמים הטוטטכיים. ביקור במקומות הללו הוא טטטכותה של הוועדה, ואותו אפטר לקיים בכל מקרה, ואילו לגבי ההפגנה - כפי שהציע ד"ר כהנא - צריך להתייעץ עם הגורמים הטוטטכיים.

ישיבת ועדת הפנים
13.11.56 (בוקר)

היור' י. ריפת'ינו:

הודיתי למסדר הדתות כסנפרדנו לאחר
הסיוור, ואני חושב לנכון לחזור ולהודות
על הסיוור החשוב הזה, בטם כל חברי הוועדה.

למעשה לא טייטנו את המלאכה ועלינו
להסלים את הסיוור. כסובן שעלינו לבקר בהר-ציון, ודבר זה גם איננו
סטובך מבחינת הזמנים.
כבר הזכיר חבר הכנסת יטעיהו שלא ביקרנו
במקומות קדושים נוצריים. היתה אי-הבנה בנצרת, וגם זאת צריך לתקן.
בהזדמנות זו ברצוני לציין בנוגע לוועדת-
המסנה הצריכה לבקר בעירית רמלה, בלעירית רמלה מציעה שהוועדה תבקר
בכמה כנסיות בעיר לפני ישיבת המועצה.

לגבי המקומות הקדושים יש לי מספר בעיות.
ראשית - טי קובע מה הוא "מקום קדוש"? אינני חושב שמסדר הדתות הוא
היכול לקבוע זאת. יש כאן שאלה טובייקטיבית של הדת המסויימת, וזאת
יכולים לקבוע האורגנים המוסמכים של אותה דת. כי כיום מנהל מסדר
הדתות הוא אמנם איש דתי, אבל סחר יכול המנהל להיות איש לא-דתי.
לענין זה יש חשיבות בעיקר בארץ כמו ארצנו שיש בה הסטוריה כל-כך
עטירה והרבה סנטימנטים הסטוריים וכו'.

נקודה שניה טייט להבהיר: העתיקות של אי
יקריט לכל העם. לא כל העתיקות יש להם ערך דתי. גם בענין זה צריך
להיות תיאור או בייקטיבי בין מסדר הדתות ובין מחלקת העתיקות.
יכולה להיות ועדה המורכבת מאנשי מסדר הדתות ומאנשי מסדר ראס-המססלה
והיא תהיה הקובעת בכל מקום.

וענין נוסף: קנה-המידה המדעי שהזכיר
כבר חבר הכנסת יטעיהו. אני יודע שזהו ענין עדין. יכולים אנשי הדת
לטעון: בטבילך זה ענין מדעי; בטבילי אין קנה-המידה המדעי קנה-מידה
כלל ועיקר. אינני סחפס כאן סחח חדש של טריבות, אבל ביקרנו בכמה
מקומות שברור שאין בהם דברים ברורים מבחינת הדת ואי-אפשר לטעון
לגביהם שהם מקומות קדושים בלתי-מעוררים. כאן השאלה היא של קביעת
הדבר ע"י פורום מוסטך, ולכך יש חשיבות סרובה.

אין לי כל ענין לפגוע בדברי אלה בסוג
פעילות או רגס, אבל אם, למשל, אנו טבקריט ע"י טבריה בקבר סטויילח,
כטכתובת סתנוסטת לידו, ואנשי מסדר הדתות עצמם טוענים שאין
זה קברו של ר' סאיר-בעל-הנס, כפי שכתוב בכתובת, כיצד אפשר להטביר
את הדבר? האם אין פה דבר העלול לפגוע בפרסטיג'ה של הדת?

התחלתי פעם לסיחח על נוסא זה עם ראס-
המססלה, ונראה לי טבעינים אלה צריך לקבול כלליטם אם אמנם אין
עוד כללים קבועים. בכוחנתי לסוחח על הענין הזה במפורט עם ראס-
המססלה ועם שר הדתות, כדי לברר את השאלה בפירוט-יתר.

שאלה נפרדת היא שאלת הסיוורים לאחר
המערכה בסיני. פנו אלי כבר כמה מחברי ועדת הפנים ואמרו: אחרים
נוסעים - גם אנו צריכים לנסוע. אני אינני בטוח כל-כך באפשרות זו.
ועדת הפנים, למשל, איננה יכולה לבקר בעזה - כוועדת-פנים:
במקידה. המוניציפלי - מבלי להיפגט עם עיריית עזה. וזהו אקט
פוליטי האוסר שהרצועה הזאת סופחה וטיט בה סלטון אזרחי. כי אם אין
סם סלטון אזרחי - הרי שר הפנים קודם בעזה לוועדת הפנים. חטבת
לנכון לבוא בדברים עם שני גורמים בענין זה: שאלתי את דעתו של יור'
ועדת חוץ ובטחון, ובאתי בדברים עם שר הפנים. יור' ועדת החוץ אמר
שטום הגיע הזמן לערוך סיוור מטעם ועדת הפנים. עם שר הפנים סיכמתי
שהוא יתן לנו את האות בענין זה. ברגע שהמססלה תעביר סמכויות למסדר
הפנים באזור זה - נבוא אנו לסם.

היו"ר י. ריפתין:

השאלה שונה מבחינת משרד הדתות. בענין זה אני מסכים עם רוב החברים שטענו שהוועדה אינה מוסמכת להחליט בדבר, ואנו בדברים עם משרד החוץ ומשרד ראש הממשלה. כי אין המדובר בסיוור גלתי-רשמי. אנו נמצאים עכשיו בחזית חמורה ביותר שבמסגרתה מנסים להקים ולהרגן גם מלחמת-קודש דתית, נוסף למלחמה המדינית. לי יש טפק אם בתוך כל זה צריכה לבוא עוד מצדנו הפגנה דתית. ייתכן אמנם שכדאי; ייתכן שלא כדאי. עכ"פ, את האחריות לדבר זה צריכים לקבל על עצמם משרד החוץ ומשרד ראש הממשלה.

מהסיוור בצפון נשארו לנו עוד שתי

התחייבויות:

- (1) התחייבנו אז לקבל נציגות של עיריית צפת. הזמנו אותם למועד מסויים, אך הם לא באו, זה היה ביום הסני של הקרבות;
- (2) התחייבנו לברר את שאלת ההקדש המוסלמי (הווקף) ולקיים בירור בשאלה. לאחת הישיבות הקרובות הזמין את הגורמים המעוניינים: משרד הדתות והאוצר.

בטעמו הרצה לפנינו סגן שר הדתות הרצאה כללית על פעולות משרדו, ונגע גם באספקטים פוליטיים. מצדנו אין כל מניעה שתישמע שקירה נוספת, במידה שהענינים שהסקירה תדון בהם אינם שייכים לדברים שהם מבחינת סודות המדינה.

ח. טגורי-כהן:

אני מצטער על הנימוק שהביא היו"ר נגד הביקור בעזה. גם אם מדברים על נסיגה ממקום כלשהו - הרי עזה היא חלק של המולדת ואנו צריכים לרדת לסם ולבקר במקום. אני מחייב ביקור בהקדם האפשרי, לפני שיהיה חורף ולפני שכל הוועדות האחרות יגיעו לסם, וכבר שמעתי שגם ועדת הכלכלה עומדת לסייר סם. גם מבחינה מוניציפלית אני מחייב ביקור כזה בעזה, ולא רק בעזה.

היו"ר י. ריפתין:

לגבי עזה השאלה היא: האם בעזה יש מסל צבאי או מסל אזרחי. לפי דעתי לא במסכותנו לקבוע את הדברים, ומטוט כך ראיתי חובה לבוא בדברים עם הסר המתאים. אני מוכן לחזור ולדבר עם סך הפנים.

ט. פרלשטיין:

אינני יודע אם סיוור כזה קובע אקט פוליטי. לדעתי ועדת הפנים יכולה לפעול על דעת עצמה. אבל אם נתאחד סביב ההצעה לפיה בודיע לסר הפנים, באמצעות היו"ר, שהוועדה רוצה ומחייבת ביקור כזה, ומסאירה זאת לסיקול דעתו של הסר - היה הדבר רצוי. קראתי בעתון שהמושל בעזה נפגש עם מועצת העיריה. יש סם אפוא לא רק מוסל צבאי אלא יש נסיון לעבוד תוך סיתוף פעולה עם המועצה הקיימת.

אטר לקביעת המקומות הקדושים: יש להבדיל בין המדע הקובע לעתים דברים בניגוד לדת, ובין המסורת העממית. בכל העולם מקום שהמסורת העממית קידשה אותו - נסאד מקום קדוש, מבלי להיכנס לבעיה מבחינה מדעית. השאלה איננה אם המקום הוא באמת קבר ר' מאיר בעל-הנס או לא, אלא: כיצד נתקבל המקום במסורת העממית. בצורה כזאת יש להטות ולפתח את המקומות. גורם דתי יכול לקבוע אם המקום הוא מקום קדוש מבחינה דתית או לאו, לא משרד מסלתי הוא הצריך לקבוע זאת, אך אין להסאיר את כל הקביעה לאנטי המדע.

י. יטעיהו:

בענין הסיוור, הייתי מציע שלא לקטור את הביקור עם פגישה עם עיריית עזה, וכך בוציא את העוקף מהבעיה הפוליטית.

הדחלט: יו"ר הוועדה יברר עם סר הפנים אפשרות של ביקור, ויודיע לסר על טסאלת הוועדה לקיים את הביקור.

ד"ר כהנא:

לביקור במקומות בסדר טיבי: - לא אנו
הזמנו את הישיבה הזו להעלות הבעיה.
אנו הוזמנו לישיבה בענין הסיור שנערך, ובהזדמנות זו העלינו את
בעיית המקומות הקדושים שלגביהם נצטרך עתה לקבוע עמדה. כי יש הבדל
אם במקומות אלה יוטב האויב או האו"ם. לכן הצעתי ועדה מסודרת של
ועדת הפנים עם אנשי סדע. את עמדתה לבעיה תקבע הוועדה רק לאחר שתראה
את הדברים, ולא מראש.

לבעיית המקומות הקדושים והמסע: הדת אינה
מתחשבת בסדע. היתה תקופה שהדת לחמה בסדע וראתה בו מכסיר אנטי-דתי.
כיום הגענו לסגע שנותן, אבל הדת אינה רואה עצמה קסורה בסדע. אי-
אפשר גם לאמת את הדת ע"י המסע ההסטורי. אין המדע ההסטורי יכול
לקבוע, למשל, אם האלוהים ירד על ה-סיני או לא. בעיית המקומות
הקדושים יש לה אספקטים שונים. אנו קוראים למקום "מקום קדוש". אפשר
לקרוא לו בסמות שונים. זוהי ההגדרה מבחינה חוקית, וגם האו"ם קבע
מפה עם רשימות של מקומות קדושים. יש בעיה של מקומות קדושים
שאינם נכנסים למעגל בתי-המספט. בטעתו היה הנציב העליון קובע מקומות
כאלה, כיום - שר הדתות, ובית-המספט איננו יכול לקבוע מאומה.

אבל אנו איננו מספלים בדברים מבחינת
חוקיותם אלא מבחינה אדמיניסטרטיבית. אם יש ציבור המעוניין במקום
כלשהו מבחינה דתית - חובתנו להיענות לדרישותיו, בסידה שהדבר אפשרי.
מתוך גישה זו יש לדאוג את הדברים.

ייתכן שהקל ביותר הוא לומר שהרבנות
תהיה הקובעת. אבל בחיים הדברים אינם כך. אין שום ועדה שתצוה לקבוע
מקום כ"מקום קדוש", ששום סכל המקומות הללו יש לגביהם חילוקי-דעות,
ורק חלק מהציבור רואה בכל אחד מהמקומות הללו מקום קדוש. גם הרבנות
לא תקבע מקום כ"מקום קדוש". היא יודעת שיש חלק של הציבור הרואה
מקום מסויים כמקום קדוש, אבל היא עצמה לא תכריז עליו בתור סכזה.
אפילו מירון שבאים אליו עד 100 אלף תושבים, היו רבנים שהתנגדו
להקדמתו והרבנות לא התערבה בדבר, כי ענין זה שייך לצד האי-רציונלי
של הדת. היתה תקופה שהרבנות התנגדה גם למערת-אליהו. כי דת הלכתית-
רציונלית אינה מכירה בכך שהמערה תרפא חליים. אבל מסרד הדתות היה
צריך להיענות לדרישות הציבור הרואה במערה זו מקום קדוש. הטרמינולוגיה
של "מקום קדוש" היא רק כדי להקל על הדברים.

בכל זאת אנו מעונינים תמיד בוועדות
שיחליטו בענין זה, אבל שום מוסד רציונלי עקבי אינו רוצה להיכנס
לענין. בסופו של דבר הרבנות מכירה במקומות שהוכרזו כקדושים, אבל
לא היא היוזמת לכך. קנה המידה שלנו הוא: אנו מסתדלים להתחשב בכל
חלק של ציבור. כטובן שאנו מתחשבים גם בגורמים אחרים.

לגבי מחלקת העתיקות קבענו שתי הגדרות:

(1) האתר יכול להיות הסטורי ושייך
למחלקת העתיקות. אם יש קבוצה הרואה במקום ידוע מקום של פולחן דתי -
הוא נכנס למסגרת של מסרד הדתות;

(2) אם יש למקום ערך הסטורי - המסירה
עליו נכנסת לתחום מחלקת העתיקות. המקום כאתר הסטורי נמצא אפוא גם
בתחום מחלקת העתיקות, ומסרד הדתות אינו עושה שום חפירות ואינו מסנה
את פני הדברים.

למשל: בית-סערים. אילו היו מגלים את
קברי התנאים שם לפני כעשרים שנה, אין ספק שהיהודים היו נוטעים לטם
וטתפללים שם והופכים את המקום למקום קדוש. כיום לא עשינו זאת אנו,
אבל הרבנות ראתה הכרח להיכנס למקום זה מבחינה דתית. כל בתי-הכנסת
העתיקים, כמו בית-אלפא, מעולם לא נהפכו למקומות פולחן, ואנו לא
נכנסנו אליהם.

בענין מירון ובעיית האסכנזים והספרדים,
ברצוני להרגיע את מר יטעיהו. שאלת הבעלות על המקומות הקדושים היא
שאלה חסורה מאד. אנשים הסתלטו על המקומות וקשה להוציאם טטם. כי אם

ד"ר כהנא:

תרצה הסטסלה להוציא מקום קדוש מידי עדה דתית - יראו בכך תיכף סיטן: שהסטסלה נכנסת לעניני הדת. אבל את המקום הזה הפכו האנשים לטעם. הצעתנו לגבי סידון היתה להקים ועדה בת חמשה: שלוש הספרדים הנמצאים שם, פלוס הרב של צפת ואיס סרד הדתות. כיום המצב בסידון הוא רע מאד, כי גם הרבנות אינה רוצה עדיין לשנות את ההרכבים ויוצאת מתוך הנחות שונות. ברבנות יש גם ענין של חזקות, ענינים כספיים וכו'. גם בקרב הרמב"ם הענינים מסובכים, אבל הם מסתדרים והולכים.

אנו מודים לוועדה על הסידורים, ואנו מקווים שיהיה להם המסך. בהמשך הסידורים נכניס גם מקומות נוצריים, ואולי גם בתי-כנסת חדשים, כדי להסוות יסן עם חדש.

בסעה שדיברתי על ההפגנה הדתית, הצעתי האיטית היתה להעלות הזכר של עשרת-הדברות ושל ה"לא תרצו" שהעולם זקוק לה מאד. כמובן שאת ההפגנה הדתית לא תעשה ועדת הפנים, אבל אם הוועדה תימצא שם והיור' ישא' את דברו - אין כל סיבה מדוע לא יזכיר גם טלים אלו.

3. בעיית המסלחת לעיריית רמלה

י. יטעיהו:

אחמול נאמר לי שיש ערעור מצד שר הפנים על החלטתנו לבקר בעיריית רמלה ולהשתתף עם ביטיבה. ספק אם דבר זה הוא בטוחותנו כוועדה פרלמנטרית. אני מתפלא ששר הפנים לא פנה במישרין ליור' הוועדה. עכ"פ, אתי דיברו על ענין זה מזכיר הכנסת וראש הקואליציה. הם לא פנו אלי בתור סגן יור' הכנסת.

בני מציע אפוא להעתיק את טועד הפגיטה, שבקבע ליום ה' (מחרתיים), לשבוע הבא, וליטיבה הבאה נזמין את שר הפנים ונסמע את דבריו, ואז נוכל להחליט.

ח. סגור-כהן:

אני מצטער על הטיטה בה הודיעו לוועדה על ערעורו של השר. אילו היו פונים ליור' הוועדה, היה היור' מזמין את השר, והיינו חוסכים עוד דחיה.

היור' י. ריפתין:

לגבי ענין. רמלה החליטה הוועדה החלטה סדחיקת-לכת יותר משהציע היור'. היור' הציע לוועדת-מסנה של הוועדה תקבל את המסלחת; הוועדה החליטה ססליאת הוועדה תסמע אותה. בתקבלה כאן מסנה ללא חילוקי-דעות ססטלחת של ועדת הפנים תיגס לרמלה ותבקר שם בכסה מקומות ותשתתף ביטיבה של סועצת העיריה. יש לי רושם ששר הפנים חוסס שיט כאן כוונה כלשהי להיכנס לחום סמכויותיו. הביקור ברמלה נועד לשבוע שעבר, וחיינו אותו לשבוע זה. עיריית רמלה זימנה את כל הגורמים, ואני חוסס סביטול היטיבה יתפרס שלא כהלכה. יחד עם זה, אם יש ערעור מצד שר הפנים - אם כי אינני חושב שזוהי הצורה הנכונה של הגשת ערעור - אינני רוצה לריב בענין זה ואני סוכן להודיע לרמלה שלפי דריסת ססרד הפנים נדחה הביקור עד להודעה חדשה.

א. עבאס:

אני הייתי בין אלה שהציעו את הביקור. אבל אם יש הסנה מצד שר הפנים - יש להתחשב בכך. עד אחמול בערב לא ידע שר הפנים על הביקור הזה. אני מציע אפוא שנכנס מחר בבוקר יטיבה נוטפת של הוועדה ונזמין אליה את השר, ואז נסמע סמנו על סה הוא ססיג.

ע. פרלסטין:

אני מציע שהיור' יבוא בדבריש עם השר עוד היום.

א.ב.

ישיבת ועדת הפנים
13.11.56 (בוקר)

אינני יכול לבוא בדברים עם הסר בענין זה
כשהוא לא בא בדברים אתי. אני יכול רק
להזמין לישיבה.

היו"ר י. ריפתין:

ד. פרלסטין:
ייתכן שלא היינו צריכים להיכנס לכל
הענין. אבל לאחר שקבענו טועד אחד לביקור,
ודחינו אותו לטועד שני, לא נראה לי עכשיו לבטל זאת "עד להודעה
חדשה".

ד. חליט:
ועדת הפנים תתכנס לישיבה נוספת הערב
לאחר ישיבת הכנסת. סר הפנים יוזמן
לישיבה. אם הסר לא יוכל להופיע - תחליט
הוועדה כיצד להמשיך ולטפל בבעיה.

חבר הכנסת פרלסטין יצורף לוועדת-המסנה
שתבקר בדטלה, נוסף על חברי הוועדה ישעיהו,
עבאס, סגורי-כהן, חזני, ח. סאלח וריפתין.

(הישיבה ננעלה בשעה 10.30)